

DOI: 10.55666/folklor.1622477

KIBRIS TÜRK HALK BİLGİSİ ÜRÜNLERİ HAKKINDA TÜRKİYE’DE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZ ÇALIŞMALARININ ANALİZİ

Orkun ÖZAŞIK*

Öz

Belli bir konu üzerine hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının niceliği; o konuya ne oranda önem verildiği, konunun çalışılma ihtiyacı, konuya olan yönelim ve yine o konunun hangi yönlerden incelenip incelenmediği hususlarında araştırmacılara ipucu vermektedir. Kıbrıs Türk halk bilgisi ürünleri hakkında yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde, dolaylı da olsa Kıbrıs Türklerinin halk bilgisi ürünleri üzerine ilk Türkçe ve Latin harfli çalışma, İsmet Konur’un *Kıbrıs Türkleri* adlı kitabıdır. 1938’de basılan bu kitabı, Fikret Alasya’nın *Kıbrıs Tarihi ve Belli Başlı Antikite* (1939) çalışması ve İlgaç Hasene’nin *Kıbrıs Notları* (1949) adlı kitabı takip eder. Özellikle 1950’li yıllar itibarıyla Türkiye’de eğitim almaya başlayan Kıbrıslı Türk öğrenciler ve Kıbrıs meselesinin Türkiye kamuoyundaki etkisi nedenleriyle Kıbrıs Türkleri üzerine yapılan çalışmalarda belli oranda artışın ortaya çıktığı gözlemlenmektedir. Lisans, yüksek lisans ve doktora tezleri, Kıbrıs Türkleri ve kültürü üzerine Türkiye’de yapılmış çalışmaların önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bu makale, Türkiye’de yapılmış lisansüstü tezlerden Kıbrıs Türk halk bilgisiyle doğrudan ilgili olanlar ile farklı alanlarda yapılmış ve kısmen de olsa halk bilgisiyle ilgili olan tez çalışmalarını konu edinmektedir. Çalışmaya konu olan tezler, türlerine (doktora ve yüksek lisans), yapıldıkları üniversiteler ve anabilim dallarına göre grafiklerle gösterilerek analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, Kıbrıs halk bilgisi ürünleri hakkındaki çalışmaların belli üniversiteler ve anabilim dallarında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bununla beraber tezlerin yapıldığı anabilim dalı çeşitliliği dikkat çekmektedir, çalışmamızda bu durumun nedenleri tartışılmıştır. Tezlerin yıllara göre dağılımı gösterilerek Kıbrıs halk bilgisi hakkındaki çalışmaların sürekliliği konusu üzerinde durulmuştur. Bunlara ek olarak söz konusu lisansüstü çalışmalar, ele aldıkları konu ve tez yazarının konuyu tercih sebebi gibi yönlerden de değerlendirilmiştir. Çalışmanın konusunu oluşturan tezler arasında bazı ortaklıklar tespit edilmiş ve buna bağlı olarak Kıbrıs Türk halk bilgisi ürünleri üzerine yapılmış çalışmaların artarak devam etmesi için birtakım öneriler sunulmuştur. Makalemizin kapsamı dışında bırakılan Türkiye’de yapılmış lisans tezlerine ek olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Güney Kıbrıs Rum Kesimi ve dünyadaki diğer Türkoloji merkezlerinde Kıbrıs Türk halk bilgisi hakkında yapılmış çalışmaların bibliyografyalarının ortaya konması gerekliliği üzerinde durulmuş ve bu konuda birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs, halk bilgisi, lisansüstü tez çalışmaları.

* Doktora öğrencisi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İzmir/Türkiye, e-posta: ozasik98@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8887-2273.

ANALYSIS OF POSTGRADUATE THESES ON TURKISH CYPRIOT FOLKLORE IN TURKEY

Abstract

The numerical equivalent of postgraduate theses prepared on a certain subject gives researchers an idea about the level of importance given to that subject, the need for study on the subject, the orientation towards the subject, and from which aspects the subject has been examined. When the studies on Turkish Cypriot folklore products are considered, the first study in Turkish and in Latin letters on the folklore products of Turkish Cypriots, albeit indirectly, is İsmet Konur's book titled Cyprus Turks. This book, published in 1938, was followed by Fikret Alasya's Cyprus History and Certain Antiquities (1939) and Ilgaz Hasene's Cyprus Notes (1949). It is observed that there was a certain increase in studies on Turkish Cypriots, especially as of the 1950s, due to the Turkish Cypriot students who began to receive education in Turkey and the impact of the Cyprus issue on Turkish public opinion. Undergraduate, graduate and doctoral theses constitute a significant part of the studies conducted in Turkey on Turkish Cypriots and their culture. This article examines the postgraduate theses conducted in Turkey that are directly related to Turkish Cypriot folklore and the theses conducted in different fields and partially related to folklore. The theses that are the subject of the study were analyzed by graphing them according to their types (doctorate and master's), universities and departments where they were prepared. As a result of the analysis, it was determined that studies on Cypriot folklore products were concentrated in certain universities and departments. However, the diversity of the departments in which the theses were prepared is remarkable, and the reasons for this situation are discussed in our study. The distribution of theses according to years is shown, and the continuity of studies on Cypriot folklore is emphasized. In addition to these, the postgraduate studies in question are evaluated in terms of the subject they deal with and the reason why the thesis author preferred the subject. Some commonalities have been identified among the studies that constitute the subject of the study, and some suggestions have been presented in order to increase the number of studies on Turkish Cypriot folklore products. In addition to the undergraduate theses conducted in Turkey, which are outside the scope of our article, the necessity of presenting bibliographies of studies conducted on Turkish Cypriot folklore in the Turkish Republic of Northern Cyprus, the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus and other Turkology centers in the world has been emphasized, and some suggestions have been presented in this regard.

Keywords: Turkish Cypriots, folklore, folk knowledge, postgraduate theses.

Giriş

Kıbrıs Türk tarihi ve kültürü ile ilgili 19. yüzyılın sonlarına kadar birçok eser kaleme alınmış ancak bu eserler ya seyahatname türünde ya da bilimsel olmayan tarih yazıcılığı (Pîrî, Zîver Bey vb. tarihleri) şeklinde olmuştur. Kıbrıs’ın Büyük Britanya tarafından kiralandığı ve sonrasında ilhak edildiği dönemde (1878-1960) Kıbrıs Türk halkına dair önemli birçok sosyal konu, sosyal bilimlerdeki gelişmeye de bağlı olarak bugünkü anlamda bilimsel yazılarda yer bulmaya başlamıştır. İsmet Konur’un 1938’de basılan *Kıbrıs Türkleri* adlı çalışması, Fikret Alasya’nın *Kıbrıs Tarihi ve Belli Başlı Antikitetler* (1939) ve Ilgaz Hasene’nin *Kıbrıs Notları* (1949) adlı kitapları Kıbrıs Türk halk bilgisine temas eden Türkiye’de yayınlanmış ilk çalışmalardır. Bahsi geçen üç çalışmadan sonra 1960’lı yıllara kadar Türkiye’de Kıbrıs Türk folkloru ile ilgili çalışmalar yapılmamış; 1966 yılından sonra yapılan çalışma sayısı artarak devam etmiştir (Akçam, 2007: 307). Muhtelif zamanlarda Kıbrıs halk bilgisi ile ilgili lisans bitirme tezleri hazırlanmış olmakla beraber özellikle 1960-1980 yılları aralığındaki çalışmaların önemli bir kısmının lisans bitirme tezi olduğu görülmektedir. Kıbrıs Türklerinin dili, tarihi ve kültürü hakkında bilimsel çalışmalar ortaya konulması, Kıbrıs Türklerinin toplumsal varoluşları açısından da önem arz etmektedir.

Bir meselenin bilimsel çalışmaların konusu haline gelmesi için akademik olarak tartışılması ve çeşitli yönleriyle ele alınması gerekmektedir. “Bilim, çeşitli yöntemlerle elde edilen bilginin sistemli bir şekilde sunulması neticesinde ortaya çıkan çalışmaların kendinden sonrakilere kaynaklık ettiği; bu haliyle süreklilik arz eden düzenli bilgi topluluğudur.” (Duman 2013:160). Lisansüstü tezlerin de bilimsel birikimin önemli bir kısmını teşkil ettiği açıktır. Tez çalışmalarının Türkoloji alanındaki değerini Muharrem Ergin de vurgulamaktadır:

“Tez çalışmaları Türkoloji Bölümündeki ilmî faaliyetin büyük, fakat sessiz bir cephesini teşkil etmektedir. Her sene Türk dilinin ve Türk edebiyatının çeşitli meselelerini ele alan, çeşitli noktalarını aydınlatan birçok tezler yapılmakta, fakat bunlar yayın hayatına çıkmak imkânı bulamadıkları için, ilimde meydana getirdikleri ilerlemelerin pek farkına varılmamaktadır.” (Ergin, 1959: 119).

Bugün gelinen noktada, her ne kadar yapılmış çalışmalara ulaşmak zorluğu teknoloji ile beraber neredeyse ortadan kalkmışsa da konuyla ilgili olarak başka bir problem karşımıza çıkmaktadır. Üniversite, bölüm ve anabilim dalları, enstitü, lisansüstü eğitim alan kişiler ve akademik dergilerin sayısındaki artış ile beraber bir “bilgi yığını” söz konusudur. Veri tabanlarında bulunmayan çalışmaların da azımsanamayacak kadar fazla olduğu düşünülürse bu yığın büyümektedir. Bir başka problem de disiplinler arası çalışmaların artması nedeniyle karşımıza çıkmaktadır. Disiplinler arası çalışmalar bilimsel çalışmalara katkı sağlamakla beraber araştırmacının ele aldığı bir konuya dair literatür taraması yapacağı alanları da genişletmektedir. Örneğin; Grafik-3’te de görüleceği gibi bir araştırmacı “Kıbrıs Türk halk bilgisi” üzerine geniş çaplı bir çalışma yapmak istediği takdirde, sadece Türk Dili ve Edebiyatı ile Halk Bilimi bölümlerinde yapılmış çalışmaları ele alması, yapılacak çalışmayı önemli oranda eksik bırakacaktır. Tüm bu gerekçeler bibliyografik derlemeler ve incelemelerin günümüzde önemini kaybetmediğini ve hatta daha da önem kazandığını göstermektedir.

Çalışmada, Türkiye’deki üniversitelerde yapılmış lisansüstü tezlerden tamamen veya kısmen Kıbrıs Türk halk bilgisi (folklor) ürünleri ile ilgili olanlar seçilmiş ve analiz edilmiştir. Söz konusu tezler, türleri, tamamlandıkları yıl, yapıldıkları üniversite ve anabilim dallarına göre tasnif edilmiş; konu seçimindeki nedenler üzerinde durulmuştur. Son olarak çalışmaya konu olan tezlerin künyeleri anabilim dallarına göre tasnif edilerek verilmiştir.

1. Tezlerin Çalışmaya Dâhil Edilme Ölçütü

Bilimsel bir çalışmanın ön koşulu, üzerine inşa edildiği kavram haritasının açık ve anlaşılır olmasıdır. Dolayısıyla “halk bilgisi” teriminin kapsamını da kısaca değerlendirmenin faydalı olacağını düşünüyoruz.

1927 yılında kurulan ilk Türk folklor derneği olan Anadolu Halk Bilgisi Derneği’nin 1928’de yayınladığı “Halk Bilgisi Toplayıcılarına Rehber” adlı kitapçıkta on beş başlık (muhit, ev, ev eşyası, sanatlar ve meslekler, elbise, gıda, adet, itikat, bilgi, şiir, temâşâ, hikâye, musiki, raks, hukuk)

verilmiş ve bunların tümü halk bilgisi olarak değerlendirilmiştir (Tan, 1985: 10-11). İncelenecek tezlerin çeşitli bilim dallarında yapılmalarından da anlaşılacağı gibi, halk bilgisi geniş kapsamıyla birçok bilim dalının da malzemesi olmaktadır. Pertev Naili Boratav'ın bu konudaki şu cümleleri dikkat çekicidir:

“Halkbilimi birçok bilimlerin kavşak yerinde bulunan, ya da onlarla birçok konuları ortaklaşa paylaşan bir bilimdir: Ruhbilim, dilbilim, toplumbilim, arkeoloji ve prehistuar, genel olarak tarih, özel olarak da din, edebiyat ve sanat tarihleri, topluluk ve insanlık bilimlerin dışında da hekimler, bitkiler bilimi, hayvanlar bilimi... uzaktan yakından halkbilimi ile ilişkileri olan bilimlerdir.” (Boratav, 1982: 6).

Halk biliminin diğer bilim dalları ile olan bu geniş ilgisine istinaden halk bilgisi ürünlerini malzeme edinmiş, derlemiş, incelemiş veya mukayese etmiş tüm lisansüstü tez çalışmaları, alan ayırt etmeksizin, çalışmaya dâhil edilmiştir.

1987 yılından önce tamamlanmış lisansüstü tezlerin tespiti için bibliyografya çalışmaları ve kütüphane kataloglarına başvurulmuş ancak herhangi bir yüksek lisans veya doktora tezine rastlanmamıştır. 1987 yılı sonrasında tamamlanan lisansüstü tezlere ise YÖK Ulusal Tez Merkezi (YÖK-TEZ) üzerinden ulaşılmıştır.

2. Türkiye’deki Üniversitelerde Yapılmış Lisansüstü Tez Çalışmalarının Analizi

Bilginin bilimsel olarak değerlendirilebilmesi için nesnel, mantıksal, evrensel ve somutlanabilir olması elzemdir. Bunlara ek olarak bilimsel bilginin ölçülebilir ve eleştirilebilir olması da gerekmektedir. Bibliyografik bir analiz, anlamlı olabilmesi için, bilimsel bilgiyi sayısal veya görsel olarak ifade edip tablolar üzerinden olgusal yaklaşımlardır. Ulaştığı olguların nedenlerini sorgulamalı, eleştirip öneriler sunmalıdır.

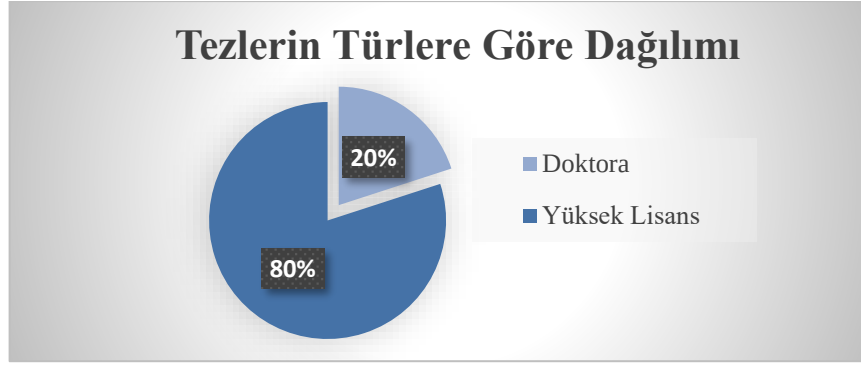
“İstatistik yöntembiliminde;

- Verilerin toplanması,
- Toplanan verilerin işlenmesi ve düzenlenmesi,
- Düzenlenmiş verilerin tablolar ve/veya grafiklerle gösterilmesi ve
- İstatistiksel analiz, tahmin ve karar süreçleri bilimsel araştırmalar için gerekli bilimsel yöntemi oluşturur. İstatistik, bilimsel yöntemin en güçlü ve en temel araçlarından biridir.” (Acar, 1994: 239).

İstatistik yöntembilimin sosyal bilimlerde uygulanışı her geçen gün artmaktadır. Kıbrıs Türk halk bilgisi hakkındaki tezlerle ilgili yaptığımız analizde, söz konusu çalışmalar, birçok yönden tablolaştırılıp yorumlanmış ve nicel ifadelerle beraber değerlendirilmiştir.

2.1. Tezlerin Tür, Üniversite ve Anabilim Dallarına Göre Tasnifi

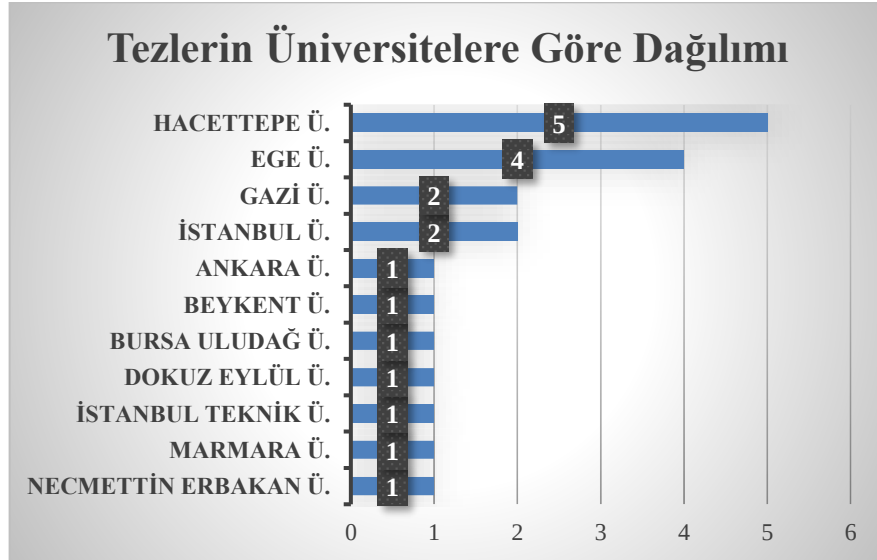
Çalışmanın bu kısmında, söz konusu tezler türleri, yapıldıkları üniversite ve bilhassa yapıldıkları anabilim dalları bakımından grafik ve sayısal değerlerle ifade edilerek incelenmiştir. Bu inceleme neticesinde Kıbrıs Türk halk bilgisi ürünlerinin daha çok hangi alanlar tarafından kullanıldığı, bu konudaki tezlerin belirli üniversiteler veya anabilim dalları etrafında yoğunlaşıp yoğunlaşmadığı gibi bazı önemli sorulara cevap aranmıştır. Bilimin temel işlevlerinden olan “Araştırma kapsamına giren ilişki ve oluşumları açıklamak, gözlenen durumla ilgili bütüne ve geleceğe ilişkin tahminlerde bulunmak, istenen sonuçların elde edilmesi için gerekli koşulları ve kontrol olanaklarını geliştirmek...” (Acar, 1994: 239) gibi işlevler sıralanabilir. Bu işlevleri daha sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmek adına istatistik yöntembilimine başvurulmuştur. Buna göre ele alacağımız ilk veri, tez çalışmalarının yüksek lisans veya doktora tezi olmaları yönünden dağılımlarıdır:

Grafik-1: Kıbrıs Halk Bilgisi Hakkındaki Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Yükseköğrenim Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden (URL-1) Türkiye’deki lisansüstü öğrenci istatistiğine bakıldığında 2023-2024 yılında doktora yapan öğrenci sayısı yüksek lisans yapan öğrenci sayısının yaklaşık dörtte biri oranındadır. Bu veriden yola çıkılırsa tezlerin türlerine göre dağılımında beklendik bir sonuç olduğu söylenebilmektedir.

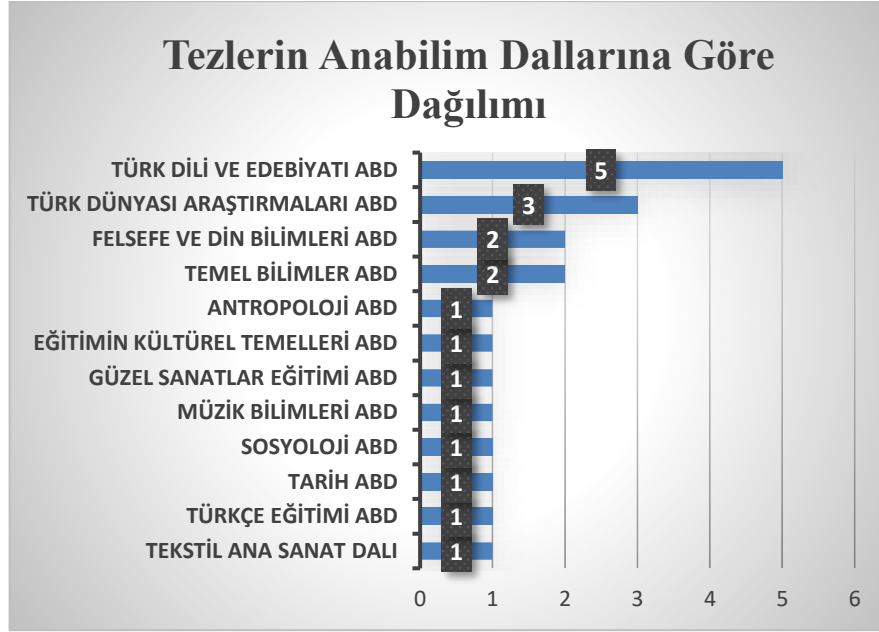
Tez çalışmalarının ele alındığı bir diğer husus, tezlerin yapıldığı üniversite ve anabilim dallarıdır. Çalışmaların yapıldıkları üniversitelere göre dağılımı şu şekildedir:

Grafik-2: Kıbrıs Halk Bilgisi Hakkındaki Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Grafik-2’de görüldüğü üzere Hacettepe ve Ege Üniversiteleri Kıbrıs halk bilgisi çalışmalarında ağırlık kazanmıştır. Bu durumun sebepleri incelendiğinde, Hacettepe Üniversitesi’ndeki tezlerden üç tanesine, çeşitli zamanlarda Kıbrıs’taki üniversitelerde misafir öğretim üyesi olarak çalışan ve Kıbrıs Türk Halk Kültürünü Araştırma Kurumu’nu kuran Özkul Çobanoğlu’nun danışmanlık yaptığı görülmektedir. Ege Üniversitesi’ndeki dört tezin üçü de farklı danışmanlarla yürütülmüş olmakla beraber Türk Dünyası Araştırmaları Anabilim Dalında yapılmıştır. Bu da Türk Dünyası Araştırmalarının tüm Türk dünyasına olduğu gibi Kıbrıs Türk toplumuna da yönelmesinden kaynaklanmaktadır.

Hacettepe ve Ege Üniversiteleri dışındaki üniversitelerde yapılan tezler farklı bilim dallarında yürütülmüş olduğundan diğer üniversitelerde bu türden bir yoğunlaşma saptanmamıştır. Ege ve Hacettepe Üniversitelerinde Kıbrıs Türk halk bilgisi çalışmaları hakkında daha fazla tez yürütülmüştür. Bu durumun temel nedeni, çalışmaların yapıldığı anabilim dallarının dağılımlarına bakıldığında ortaya çıkmaktadır:

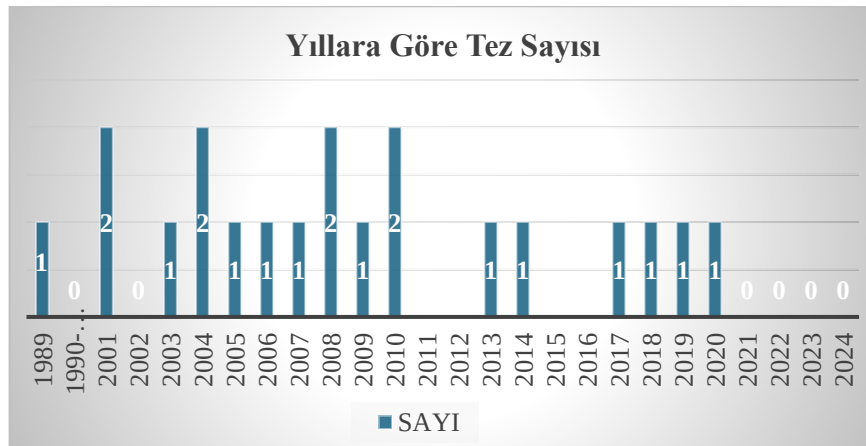
Grafik-3: Kıbrıs Halk Bilgisi Hakkındaki Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında yapılan beş tezin 3'ü Hacettepe Üniversitesi, 2'si İstanbul Üniversitesi'nde yapılmıştır. Türk Dünyası Araştırmaları Anabilim Dalında yapılan üç tezin 3'ü de Ege Üniversitesi'nde yaptırılmıştır. Dolayısıyla Kıbrıs Türk halk bilgisi ürünleri hakkındaki çalışmalarda başı çeken Hacettepe, Ege ve İstanbul Üniversitelerinin bu konuda öne geçmesinin nedeni Türkoloji çalışmalarıdır.

Türkoloji çalışmalarının haricinde 10 farklı alanda Kıbrıs halk bilgisi ürünleri malzeme olarak kullanılmış, incelenmiş veya kıyaslanmıştır. Grafik-3'te verilen anabilim dallarının bağlı oldukları enstitülere göre yapılan çalışmaların %75'inin sosyal bilimler, %15'inin güzel sanatlar, %10'unun da eğitim bilimleri enstitülerinde yapıldıkları gözlemlenmektedir. Bu durum, halk bilgisi ürünlerinin daha çok sosyal bilimler enstitülerinde yer alan bölümlerin konusu olmakla beraber; eğitim bilimleri ve güzel sanatlar enstitülerindeki bölümlerin de konusu olabileceğini göstermesi açısından önem arz etmektedir.

2.2. Tez Sayısının Yıllara Göre Dağılımı

Kıbrıs Türk halk bilgisi hakkındaki çalışmaların istikrarlı olarak devam etmesindeki ön koşul, belli bir oranda öğrenci tarafından konunun düzenli olarak çalışılmasıdır. Çeşitli konular üzerine ve farklı alanlarda yapılan bibliyografya çalışmalarında da görüldüğü üzere çalışma sayısı tarihsel olarak günümüze yaklaştıkça artış göstermektedir. Üniversite ve lisansüstü öğrenci sayısındaki artışın doğal bir sonucu olarak tez sayısında benzer oranda bir artış olması beklenmektedir. Kıbrıs Türk halk bilgisi ürünleri hakkındaki çalışmaların yıllara göre dağılımı noktasında şöyle bir grafik karşımıza çıkmaktadır:

Grafik-4: Kıbrıs Halk Bilgisi Hakkındaki Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Söz konusu tez çalışmalarının tarihsel dağılımına bakıldığında 2000’li yıllarda önemli bir artış olduğu görülmektedir. 2010 yılından sonra ise belli bir oranda düşüş gözlenmektedir. Daha önce belirtildiği gibi üniversite ve lisansüstü öğrenci sayısındaki artış düşünülürse bunun beklenmedik bir sonuç olduğu söylenebilir. Bu sonucun nedenleri olarak Kıbrıs kökenli/ilişkili öğrencilerin Kıbrıs’taki üniversiteleri tercih etme eğilimlerinin artması veya Türkiye’ye gelenlerin daha çok fen ve tıp bilimlerine yönelmeleri gibi nedenler düşünülebilir. Bunlara ek olarak Kıbrıs ile ilişkisi bulunmayan öğrencilerin KKTC (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti)’ye giderek araştırma yapma noktasında bazı maddi zorluklar bulunması çalışmaların artmasındaki engeller arasında sayılabilir.

Kıbrıs halk bilgisi ürünleri hakkındaki çalışmaların 2000’li yıllarda artış göstermesinin nedenleri incelendiğinde ise Kıbrıs’taki üniversiteler ile Türkiye’deki akademisyenlerin yakın akademik ilişkileri, KKTC Millî Eğitim Bakanlığı’nın Kıbrıs hakkındaki çalışmaları teşviki, bazı vakıf ve kamu kurumlarınca Kıbrıs ile ilgili çalışmaların öncelenmesi gibi faktörler karşımıza çıkmaktadır. Bununla beraber üniversite ve akademik personel sayısındaki artışı takiben daha çok öğrencinin lisansüstü eğitim alması da bu artışın altında yatan nedenlerdendir. Bu noktada, Kıbrıslı öğrencilerin lisansüstü eğitime yöneliminin 2000’li yıllarda artıp artmadığına dair sosyolojik bir çalışmanın ihtiyacı da hissedilmektedir. Son olarak Kıbrıs’ın dünya ve Türkiye kamuoyunda çeşitli nedenlerle gündeme gelişinin etkisi tam ölçülemese de bir etken olarak ele almak mümkündür.

2020 yılından itibaren KKTC Millî Eğitim Bakanlığı’nın lisansüstü bursları için belirlediği İhtiyaç Alan Listesi’nde yer alan *Kıbrıs’a Ait Somut Olmayan Kültürel Miras (Destan, Masal, Müzik, Tören veya Ritieller, Geleneksel Enstrümanlar, Geleneksel Sanatlar, Oyunlar, Mevlevi/Mesnevi)* başlıklı burs alanı, Kıbrıs Türk halk bilgisi ürünlerine yönelişi artırması beklenmektedir. KKTC Millî Eğitim Bakanlığı’nca verilecek bursun sadece KKTC vatandaşları ile sınırlı olması, beklenen artışın önündeki engellerden biridir.

2.3. Konu Seçimindeki Etkenler

Araştırmacı, tezinde çalışacağı konuyu belirlerken kişisel özellikleri, özgeçmişi, eğitimi, danışmanının görüşü, geldiği ekol ve ihtisaslaşmak istediği alan gibi hususları göz önünde bulundurmaktadır. Kıbrıs Türk halk bilgisi hakkındaki tezlerde de yazarların ve danışmanların önemli bir etkisi olduğu görülmektedir. Konu seçiminde danışman etkeni, Grafik-2 analiz edilirken ele alındığı için bu başlık altında sadece tez yazarları hakkındaki çıkarımlar yer alacaktır.

Araştırma konusu olan yirmi (20) tezin, Burak Gökbulut ve Gönül Gökdemir’in ikişer tezi olduğundan, toplamda 18 tez yazarı mevcuttur. Söz konusu 18 tez yazarından 12’si Kıbrıs kökenli veya Kıbrıs’ta doğup büyümüş; 3’ü eğitim-öğretiminin (ilköğretim, ortaöğretim veya üniversite) bir kısmını Kıbrıs’ta almış, 1’i evlilik nedeniyle Kıbrıs’ta bulunmuş, 1’i Kıbrıs ile alakası olmadan tercih etmiştir. Bir tez yazarının Kıbrıs ile bir ilgisi olup olmadığı tespit edilememiştir. Tezlerde yer alan biyografilerden veya şahsen iletişim kurularak edinilen bu veriler sonucunda karşımıza şöyle bir grafik çıkmaktadır:

Grafik-5: Kıbrıs Halk Bilgisi Hakkındaki Tez Yazarlarının Kıbrıs ile İlişkilerine Göre Dağılımı

Tez yazarı ile tez konusu arasındaki bireysel bağın bütüncül bir yaklaşımla ele alınması ve bir adım öteye taşınarak sayısal bir veriye dönüştürülmesi konuyu çalışan araştırmacılara dair önemli çıkarımlar vermektedir. "Sosyal bilimlerde insan ve toplum arasındaki nedensel bağ ortaya koymak ve bu bağlardan yararlanarak genellemeler yapmak amaçlanmakta hatta daha ileri gidilerek ilişkilerin gelecekteki durumu ortaya konmak istenmektedir." (Acar, 1994: 239-240). Grafik-5'te görüldüğü üzere Kıbrıs Türk halk bilgisi çalışmaları %61 oranında Kıbrıs kökenli veya orada doğmuş/büyümüş kişilerce yapılmıştır. Kıbrıs ile doğrudan bir bağlantı bulunmadan tercih eden ve ilişkisi hakkında bilgi bulunamayanlar çıkarılsa dahi Kıbrıs halk bilgisi çalışmalarının %83 oranında Kıbrıs ile doğrudan ilişkisi olan kişilerce çalışıldığı görülmüştür. Buna göre lisansüstü çalışmalara Kıbrıs bağlantılı öğrencilerin dâhil olması ile çalışmalardaki artış veya düşüş arasında bir korelasyon kurmak yanlış olmayacaktır. Kıbrıs ile hiçbir ilgisi olmadan Kıbrıs hakkında çalışma yapanların oranının düşük olmasının birtakım nedenleri vardır: Bağımsız bir Türk Devleti olan KKTC'de çalışma yapma noktasında bürokratik çekinceler olması, Kıbrıs'ın bir ada ülkesi olmasından kaynaklı ulaşım sorunu ve birçok derleme alanı için geçerli olan imkânsızlıklar (toplu taşıma olmamasından dolayı araç kiralama mecburiyeti, konaklama maliyeti, yerli halkın çekinceleri...) gibi nedenler sıralanabilir.

4. Çalışmanın Kapsamı Dışında Bırakılan Alanlar ve Öneriler

Araştırma makalelerinde birincil koşul olarak "çalışmanın kapsamı" belirtilip diğer araştırmacılara okudukları çalışmada ne bulacakları verilmektedir. Ancak yaygın olarak verilmeyen ya da girişteki bir cümlede kısaca "... çalışmaya dâhil edilmemiştir" şeklinde yer verilen ifade konunun bütüncül olarak değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Zira makale boyutundaki her çalışma, büyük bir bütünün önem atfedilen bir unsurunu veya kısmını ele almaktadır. Bu noktada, çalışmanın ele alınmayan birincil ilgili hususlarını belirtmek gerek yazar gerekse diğer araştırmacılar için alanda ihtiyaç duyulan çalışma konularına dair fikir uyandırabileceğinden önemlidir. Özellikle yapılan çalışmanın bibliyografik bir mahiyette olması, bu türden bir alt başlığı önemli kılmaktadır.

Kıbrıs Türk halk bilgisi üzerine yapılan çalışmaları KKTC, Türkiye, GKRY (Güney Kıbrıs Rum Yönetimi) ve diğer ülkelerde yapılan çalışmalar şeklinde ayırmak doğru olacaktır. Bununla birlikte kitaplar, makaleler, bildiriler, kitap bölümleri haricinde ayrıca ele alınması gereken tez çalışmalarını lisans ve lisansüstü şeklinde tasnif etmek gerekir. Bu makalede Türkiye'de yapılmış lisansüstü tez çalışmaları ele alınarak büyük bir bütünün önemli bir parçasının analizi yapılmış olacaktır. Bu analizin dışında bırakılan akademik envanter şu şekilde kategorize edilebilir:

4.1. Türkiye'de Yapılmış Lisans Bitirme Tezleri

Kıbrıs Türkleri hakkındaki çalışmaların tarihine değinilen bölümde de vurgulandığı gibi, Türkçe olarak yapılan bilimsel çalışmalar 1938 yılında başlamaktadır. Demokrat Parti döneminde Kıbrıs'taki Türk öğrencilerin Türkiye'de okuma imkânlarının artırılması ile birçok Kıbrıs Türk genci Türkiye'deki üniversitelere gelmiştir. Türkoloji alanında öğretimini tamamlayanların yaptıkları lisans bitirme tezleri, özellikle o dönem için büyük önem arz eden çalışmalardır. "Türkoloji tezleri umumiyetle ilimde çok ciddi ilerlemeler sayılabilecek bir seviyededir. Bu tezlerin Türkoloji ilmini ulaştırdığı sessiz ve aşağı yukarı meçhul seviye bugünkü ortalama Türkoloji ilim seviyesinin çok üstündedir." (Ergin, 1960:134). Mevzubahis olunan lisans bitirme tezlerinin önemli bir kısmı 1974 yılından önce yapıldığı için ayrıca önem arz etmektedir. Zira bu tezler Kıbrıs Türklerinin en kapalı olduğu evrede yazıldığından modernitenin öldürdüğü bazı gelenekleri haizdir. O nedenle "Türkiye'deki Üniversitelerin, Kıbrıs Türk folkloru ve ağzı sahasındaki çalışmaları yadsınamayacak derecede önemlidir." (Akçam, 2007: 311). Her ne kadar 1960-1997 yılları arasında Kıbrıs Türk halk bilgisi hakkında yapılmış toplamda 12 adet lisans bitirme tezi (tezler için bkz. Tavkul 2000: 274; Akçam 2007: 311; Karadağ 2007: 17) tespit edilmişse de konunun üzerine gidilmesi halinde, özellikle daha yakın tarihli birçok lisans bitirme tezinin ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

4.2. KKTC Üniversitelerinde Yapılmış Tez Çalışmaları

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki üniversitelerde ve Türkiye'deki kimi üniversitelerin KKTC'deki kampüslerinde Türkoloji ve diğer sosyal bilim alanlarının öğretimi mevcuttur. Söz konusu üniversitelerde hazırlanan lisans bitirme ve tezsiz yüksek lisans tamamlama ödevleri, yüksek lisans ve doktora tezleri de Kıbrıs Türk folkloru hakkında çok fazla malzeme barındırmaktadır. Ancak araştırmacıların bu çalışmalara sağlıklı bir şekilde ulaşabileceği bir veri sistemi ve bunların

kapsamlı bir bibliyografyası bulunmamaktadır. Serda Gül Aslaner’in *KKTC Üniversiteleri Tez Bibliyografyası* adlı çalışması bu konudaki en kapsamlı çalışma olmakla beraber ne yazık ki yeterli olamamaktadır. Zira Kıbrıs’ta YÖK denkliği olan 16 üniversite (Yüksek Öğretim Kurulu) bulunmasına rağmen Aslaner’in çalışması 2017 yılına kadar Girne Amerikan, Doğu Akdeniz, Lefke-Avrupa, Yakın Doğu Üniversitelerinde yapılmış tezsiz yüksek lisans, yüksek lisans ve doktora tezlerini listelemektedir. KKTC’deki tüm üniversitelerde yapılan bitirme ödevi ve tezleri içeren daha kapsamlı bir bibliyografya ortaya konulmalı; bu çalışmalar Türkiye’deki lisans ve lisansüstü tezleriyle kıyaslanmalıdır.

4.3. GKRY Üniversitelerinde Yapılmış Çalışmalar

Kıbrıs Rum toplumunun folklor çalışmaları değerlendirildiğinde, 1943 yılında kurulan “Kıbrıs Araştırmaları Derneği” ve 1950’de açılan “Rum Sanatları Müzesi” dikkat çekmektedir (Çobanoğlu, 2018: 43). Bu kurumlar dışında Kıbrıslı Rumlar yirminci yüzyılın başından beri halk bilgisi ürünlerine temas eden çalışmalar ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar her ne kadar ağırlıklı olarak Rum halk bilgisi ürünleri üzerinden ilerlemişse de Kıbrıs Türklerine dair birçok bilgiyi de ihtiva etmektedir. Akademik seviyede ise Güney Kıbrıs Rum Kesimi’ndeki Kıbrıs Üniversitesi Türk ve Orta Doğu Araştırmaları Bölümü (University of Cyprus, Department of Turkish and Middle Eastern Studies) başta olmak üzere Rum, Türk ve diğer uyruklardan akademisyenlerin yaptığı çalışmalar da önem arz etmektedir. Dolayısıyla Kıbrıs Rum halk bilimi bibliyografyaları da gözden kaçmamalı ve Türkçeye kazandırılmalıdır. Güney Kıbrıs’taki külliyatta, Kıbrıs Türk halkını göz ardı etmeyen çalışmalar için ayrıca bir kaynakça hazırlanması da araştırmacılar için fayda sağlayacaktır.

4.4. Diğer Türkoloji Kürsülerinde Yapılmış Çalışmalar

Dünyanın birçok yerinde Türkoloji kürsüleri bulunmaktadır. Bunların bir kısmı müstakil olarak Türkoloji bölümleri olduğu gibi bir kısmı Türkçe öğretimi ağırlıklı olarak sürmekte; bir kısmı ise Orta Doğu araştırmaları veya Asya / Orta Asya araştırmaları adları altında Türkoloji çalışmalarını yürütmektedir. Kıbrıs Türk halk bilgisi gibi daha özel bir konu nezdinde bakıldığında tüm bu merkezlerde çalışma yapılmış olması elbette ki beklenemez. Ancak özellikle Yunanistan’daki Atina Ulusal ve Kapodistrias Üniversitesi (Türkoloji ve Çağdaş Asya Araştırmaları Bölümü), Trakya Demokritos Üniversitesi (Karadeniz Ülkeleri Dilleri, Edebiyatları ve Kültürleri Bölümü), Batı Makedonya Üniversitesi (Florina Balkan Araştırmaları Bölümü), Ege Üniversitesi (Akdeniz Araştırmaları Bölümü), Makedonya Üniversitesi (Balkan, Slav ve Doğu Araştırmaları Bölümü) ve İon Üniversitesi (Yabancı Diller, Mütercim – Tercümanlık Bölümü) gibi bölümlerde (Kara, 2014: 14-15) ve Kıbrıs Türk kültürüne özel ilgisi olan akademisyen olan Prof. Dr. Grażyna Zajac’ın bulunduğu Krakow Jagielloński Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü gibi enstitülerde yapılan çalışmaların da mutlak surette ortaya konulması gerekmektedir.

Araştırmacılar gerek Güney Kıbrıs Rum Kesimi gerekse diğer ülkelerdeki çalışmalardan haberdar olmada bazı sorunlar yaşamaktadır. Bunlardan bilgiye ulaşma kanallarını bilmeme, dil bilmeme problemi, farklı alfabeleri bilmeme problemi, siyasi çekinceler ve bibliyografya çalışmalarındaki eksiklikler gibi nedenler en temel sorunlardır. Bu sorunların yanında Kıbrıs Türk folkloru araştırmacıları siyasi ve ideolojik engeller de karşılaşmaktadır. Bu sorunların giderilmesinde hem Kıbrıs Türk kültürü üzerine eğilecek araştırmacılara hem de siyasi muhataplara önemli bir iş düşmektedir.

Sonuç

Kıbrıs Türk halk bilgisi hakkında Türkiye’deki üniversitelerde yapılmış lisansüstü tez çalışmaları üzerine yaptığımız genel analizde, hazırlanan tezlerin nicel durumunu ve genel eğilimi ortaya konulmuştur. İstatistikî verilerin sunulduğu grafiklerden de anlaşıldığı üzere Kıbrıs Türk halk bilgisi hakkındaki tezlerin yazarlarının, büyük oranda Kıbrıs kökenli ya da Kıbrıs’ta yaşamış kimseler olduğu görülmüştür. Bununla beraber çalışmaların yapıldığı üniversitelere göre dağılımı noktasında %25 ile Hacettepe Üniversitesi ve %20 ile Ege Üniversitesi’nin nicel bir yoğunluk kazandıkları sonucu da çıkmıştır. Ayrıca söz konusu alanda yapılan tezlerin %40 oranında Türk Dili ve Edebiyatı ile Türk Dünyası Araştırmaları anabilim dallarında yapılmış olup geriye kalan yüzdeliğin çok çeşitli anabilim dallarına dağılmış olması da beklenmedik bir sonuçtur. Buna dayanarak Kıbrıs Türk halk bilgisi çalışmalarının, ele alındığı bilim dalları açısından beklenenden

daha fazla alanda yapılmakta olduğu ama Türkoloji çalışmalarının ağırlık kazandığı görülmüştür. Halk bilgisi çalışmalarına olan ilginin artması, daha fazla Kıbrıs Türk gencinin Türkiye'deki üniversitelerin sosyal bilimler alanlarında lisansüstü eğitim alması ve konu temelli burs teşvikleriyle söz konusu alanda yapılacak çalışmaların artırılması mümkündür. Çalışma sayısının artması halinde, Kıbrıs halk bilgisi ürünlerinin ele alınmayan yönlerinin de çalışılacağı ve halihazırdaki verinin diğer bilim dallarınca ele alınacağı düşünülmektedir.

Kıbrıs Türk Halk Bilgisi Ürünleri Hakkında Türkiye'de Yapılmış Lisansüstü Tez Çalışmalarının Bibliyografyası

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Gökdemir, Gönül (2001). *İngiltere'de Yaşayan Kıbrıslı Türkler Üzerine Sosyo-Kültürel Yapı Analizi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Doç. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU.

Akçam, Zeki (2004). *Kıbrıs Türk Folkloru ile İlgili Kitapların Halkbilim Araştırma Yöntemleri Açısından Değerlendirilmesi (1928-2002)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Doç. Dr. Şeyma GÜNGÖR.

Özokutan, Türkan (2005). *Kıbrıs Türk Masalları (derleme – inceleme)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Doç. Dr. Şeyma GÜNGÖR

Gökdemir, Gönül (2008). *Kıbrıs Türk Kültüründe Masal Geleneği*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (doktora tezi). Danışman: Doç. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU.

Susuzlu, İlke (2013). *Kıbrıs Türk Halk Kültüründe Gölge Tiyatrosu Bağlamında İcra ve Seyirci*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Doç. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU.

Türk Dünyası Araştırmaları Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Gökbulut, Burak (2003). *Mizah Teorileri ve Kıbrıs Türk Mizahı*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN.

Parlan, Naciye (2004). *KKTC'de Derlenen Bilmeceler Üzerine Bir İnceleme*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Doç. Dr. Alimcan İNAYET.

Gökbulut, Burak (2010). *Kıbrıs Türk Masalları ile Uygur Türk Masalları Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma (İnceleme – Metinler)*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (doktora tezi). Danışman: Prof. Dr. Mehmet AÇA.

Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Sezgin, İsmail (2019). *Kıbrıslı Türklerin Dini Yaşayışları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma (Güzelyurt Örneği)*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü (yüksek lisans tezi). Danışman: Prof. Dr. Bünyamin SOLMAZ

Aydın, Hasan Burak (2020). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Yerli Kıbrıslılar ile 1974 Türkiye Göçmenlerinin Dini İnanç ve Uygulamalarının Karşılaştırmalı Bir Analizi: Güzelyurt İlçesi Örneği*. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Prof. Dr. Vejdi BİLGİN

Temel Bilimler Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Kafkas, Cem (2001). *Geçmişten Günümüze Kıbrıs'ta Türk Müziği*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Y. Doç. Fatma GÖKDEL.

Sunioğlu, Neriman (2017). *Kıbrıs Doğu Mesarya Bölgesi (Mesarga Ovası) Kına Gecesi Geleneğinde Müzik*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Doç. Dr. İlhan ERSOY.

Antropoloji Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Özbek, Süreyya (2010). *Kıbrıs Türk Toplumunda Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Dönüşümlerin*

Manilerde İrdelenmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Doç. Dr. Sibel Özbudun DEMİNER.

Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Giritli, Fatma (2014). *Müzedeki Halkbilimsel Nesnelerin Göstergebilimsel Çözümlemeleri (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Örneği)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (doktora tezi). Danışman: Prof. Dr. Ayşe Çakır İLHAN

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Karagöz, Ahmet Erman (2006). *Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında Kullanılan Motiflerin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanması ve Değerlendirilmesi*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü (yüksek lisans tezi). Danışman: Prof. Şeniz AKSOY

Müzik Bilimleri Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Albayrak, Umut (2008). *Kültürel Uzlaşma ve Müzik: Kıbrıs'taki Türk ve Rum Toplulukları Arasındaki Uzlaşmaya Yönelik Müziksel Diyaloglar*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü (yüksek lisans tezi). Danışman: Yrd. Doç. Dr. İbrahim Yavuz YÜKSELSİN

Sosyoloji Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Töre, Elmaziye (1989). *Kıbrıs Türk Alt-Kültüründe İnanç Kurumu*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Belirsiz.

Tarih Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Delice, İlknur (2018). *Üç Aşğın Dilinde 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı*. Ankara: Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yüksek lisans tezi). Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer ÜREKLİ.

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Cihangir, Yurdal (2009). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki Okul Öncesi Çocukların ‘Ninni, Tekerleme ve Masal’lar Aracılığı ile Türkçe Dil Becerilerini Kazanmaları Üzerine Bir Değerlendirme*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü (doktora tezi). Danışman: Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL

Tekstil Ana Sanat Dalı Dalında Yapılan Tez Çalışmaları:

Akdemir, Nihan (2007). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kadın Giyiminin Anadolu Kadın Giyimi ile Bağlantısı*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü (yüksek lisans tezi). Danışman: Prof. Dr. Ozanay OMUR.

Kaynaklar

ACAR, F. (1994). “Sosyal Bilimlerin Gelişiminde İstatistik Yöntembiliminin Rolü”. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: XV, S. 1, ss. 235-243.

AKÇAM, Z. (2007). *Kıbrıs Türk Halkbilimi Bibliyografyası (1928-2002)*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

ASLANER, S. Gül (2017). *KKTC Üniversiteleri Tez Bibliyografyası (GAÜ, DAÜ, LAÜ, YDÜ) Tezsiz Yüksek Lisans, Yüksek Lisans, Doktora Tezleri*. (Editör: Zeki Akçam). İstanbul: Hiperyayın, Baskı: 1.

BORATAV, P. N. (1982). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi, baskı:4.

ÇOBANOĞLU, Ö. (2018). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.

DUMAN, M. (2013). “Türkiye’de 2000-2012 Yılları Arasında Halk Bilimi Alanında Hazırlanan Doktora Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme”. *Millî Folklor*, S. 99, ss. 159-174.

ERGİN, M. (1959). “Türkoloji Bölümü Çalışmaları I”. *Journal of Turkish Language and Literature*, S. 9, ss. 119-149.

ERGİN, M. (1960). “Türkoloji Bölümü Çalışmaları II – Tez Çalışmaları”. *Journal of Turkish Language and Literature*, S. 10, ss. 133-160.

KARA, A. (2014). *Yunan Yükseköğretim Kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

KARADAĞ, M. (2007). *Kıbrıs Türk Halk Kültürü ve Halk Edebiyatı Kaynakçası*. Lefkoşa: Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Yayınları.

TAVKUL, U. vd. (2000). *Kıbrıs Türkleri Bibliyografyası*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı Yayınları. Cilt I.

TAN, N. (1985). *Folklor (Halkbilimi) -Genel Bilgiler-*. İstanbul: Halk Kültürü Yayınları.

İnternet Kaynakları

URL-1: Yükseköğrenim Bilgi Yönetim Sistemi. “Öğrenim Düzeyine Göre Öğrenci Sayısı” Erişim adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/> (Erişim: 05.01.2024)

URL-2: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı. "Ulusal Tez Merkezi". Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Erişim: 29.12.2024).

URL-3: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı. “KKTC Yükseköğretim Kurumları”. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/universiteler/kktc-yuksekogretim-kurumlari> (Erişim: 03.01.2024).